

Mag-periféria hálózati modellek módszertani továbbfejlesztése

Dr. Berlinger Edina
Dr. Dömötör Barbara
Pollák Zoltán

Befektetések és Vállalati Pénzügy Tanszék

XVI. Gazdaságmodellezési Szakértői Konferencia

2020. október 2.

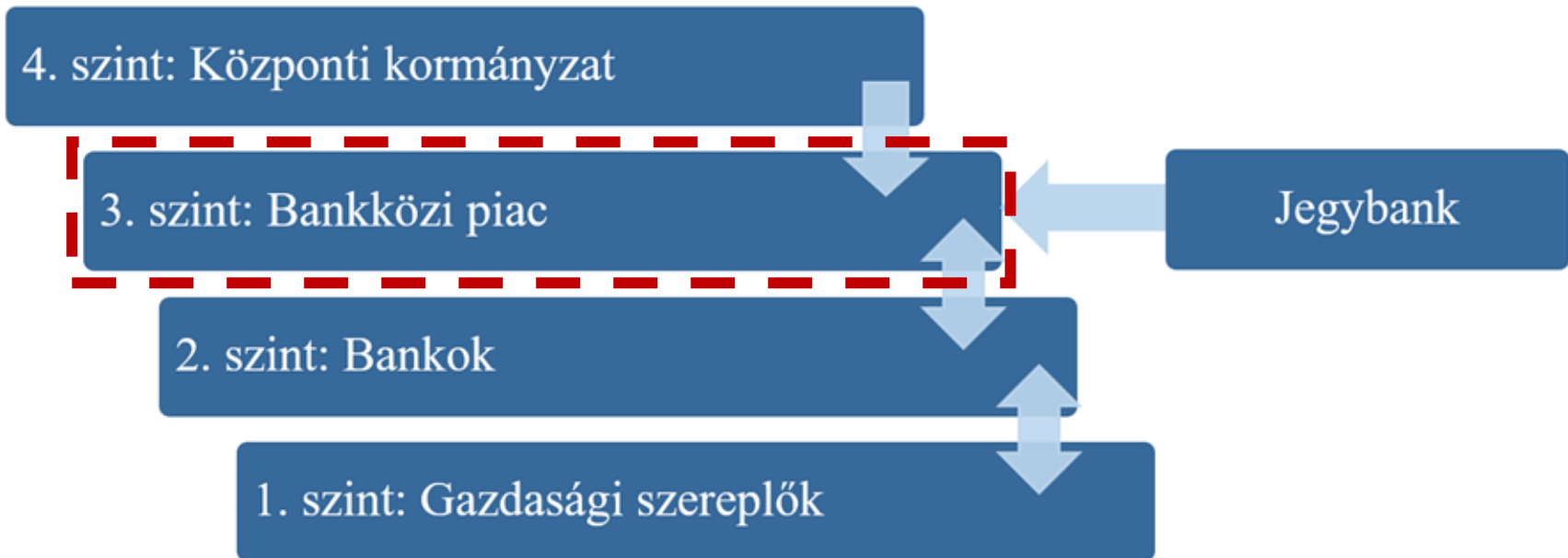

Budapesti Corvinus Egyetem
Corvinus University of Budapest

A bankközi piac mozgatórugója: a likviditás

A magyar bankközi piac - szakirodalom

	Molnár [2010]	Berlinger– Michaletzky– Szenes [2011]	Homolya és szerzőtársai [2013]	Berlinger [2017]	Berlinger és szerzőtársai [2017]	Kolozsi–Horváth [2020]
Vizsgálat tárgya	a magyar bankközi forintlikviditás	a fedezetlen bankközi forint hitelpiac idősoros vizsgálata	magyarországi bankok limitállítási gyakorlata	válságjelenségek korai felismerése implicit ratingek segítségével	mag-periféria struktúra a magyar bankközi depópiacon	a magyar bankok likviditáskereslete az O/N lejáratra
Kulcsfogalmak	bankközi forintlikviditás, likviditási prognózis	bankközi forgalom, volumen, koncentráció	limiték (partnerlimiték)	partnerlimiték, implicit rating	mag-periféria modell, magsági mutatók, partnerlimiték	jegybanki likviditás, magyar likviditási piac
Elméleti modell / empíria	empíria	empíria	empíria	elméleti modell és empíria	elméleti modell és empíria	empíria
Kvalitatív / kvantitatív	kvalitatív	kvantitatív	kvalitatív	kvantitatív	kvantitatív	kvantitatív
Alkalmazott módszertan	leíró	hálózati mutatók, koncentrációs mérőszámok	kérdőív és interjú	egy új implicit rating mutató létrehozása	folytonos és aszimmetrikus mag-periféria modell	keresztmetszeti adatok szegmentált OLS regressziós becslése
Vizsgált időszak	2008 - 2010	2002. december - 2009. március	2012. augusztus - 2012. szeptember	2003 - 2012	2003 - 2012	2016. november 15. - 2019. szeptember 15.
Mintaelemszám	-	51 bank (71 836 tranzakció)	12 magyarországi bank	55 bank (92 619 tranzakció)	46 bank (92 619 tranzakció)	37 bank (706 napi megfigyelés)
Fő hozzájárulás, konklúzió a dolgozat szempontjából	bemutatja a bankközi strukturális likviditásra ható tényezőket	a bankközi forgalom, volumen, illetve koncentráció megváltozásának karakterisztikája válsághelyzetben	a magyar depópiac legerősebben a partnerlimiték által vezérelt; bankközi piaci zavarok hatása a partnerlimitékre	empirikusan is igazolja, hogy a partnerlimit szerepe sokkal jelentősebb a kamatlábnál	a hazai bankközi depópiac mag-periféria szerkezetű, valamint a partnerlimitékeknek kiemelt szerepük van	bemutatják a likviditás mennyiségének szerepét; empirikusan igazolták a likviditás visszatartásának jelenlétét

A bankközi hitelügyletek általános jellemzői

A piac egészét a partnerlimitek vezérik

Miért van szükség közvetítőkre?

- Szakirodalom:

- tranzakciós költségek
- aszimmetrikus információ
- likviditáskezelés (a külső likviditási sokkok kezelése)

} Piaci kudarcok

- A közvetítők segítenek a piaci kudarcok enyhítésében
- Szükség van egyáltalán közvetítőkre?

Revolut

 LendingClub

 TransferWise

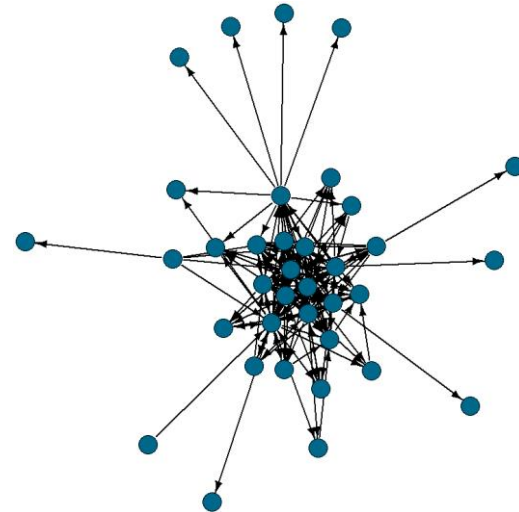
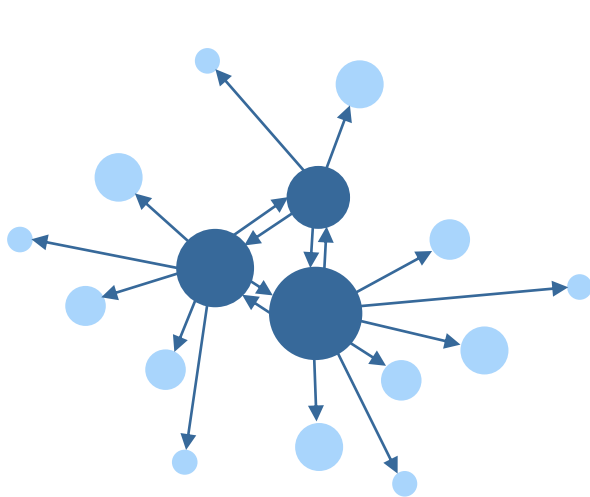
 robinhood

Mag-periféria struktúra a magyar bankközi piacon

- A bankközi piacokon **kimutatható a mag-periféria struktúra** (*Craig-von Peter [2014]; Fricke–Lux [2015], Berlinger és szerzőtársai [2017]*)

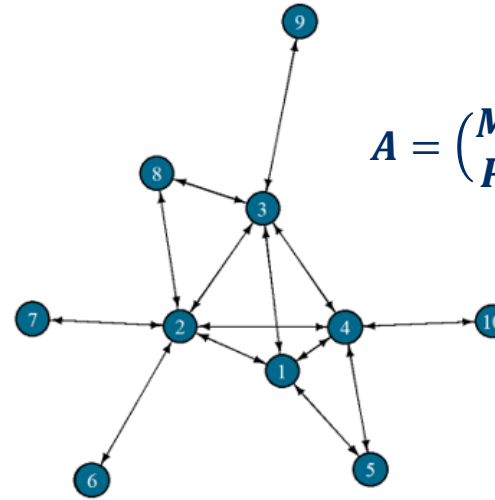

- H1: A folytonos mag-periféria modelleknél használt magsági mutatók módszertani szempontból javíthatók.

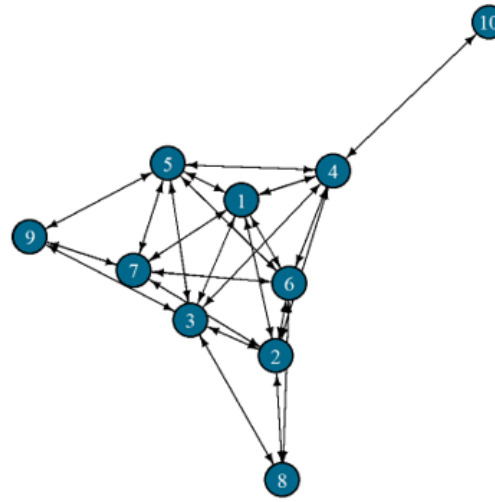
Diszkrét mag-periféria modell

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0
2	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0
3	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0
4	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1
5	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
6	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
7	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
8	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
9	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
10	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

$$A = \begin{pmatrix} MM & MP \\ PM & PP \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \mathbf{1} & MP \\ PM & \mathbf{0} \end{pmatrix}$$

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0
2	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0
3	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0
4	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1
5	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0
6	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
7	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0
8	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0
9	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0
10	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

Lip [2011]

Folytonos (szimmetrikus) mag-periféria modell

- *Boyd et al. [2010]:* MINRES módszer

$$SS(A - ww^T) = \sum_i \sum_{j \neq i} (A_{ij} - w_i w_j)^2$$

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0
2	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0
3	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0
4	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1
5	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0
6	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
7	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0
8	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0
9	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0
10	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

Bank sorszám	w_i
1	1,00
2	0,93
3	0,86
4	0,90
5	0,92
6	0,95
7	0,76
8	0,46
9	0,43
10	0,15

- *Aszimmetrikus eset: MINRES/SVD (minimum residual singular value decomposition)*

$$SS(A - uv^T) = \sum_i \sum_{j \neq i} (A_{ij} - u_i v_j)^2$$

Egy anomália és egy lehetséges megoldás

- *Boyd et al. [2010]:* MINRES módszer

$$A = \begin{pmatrix} MM & MP \\ PM & PP \end{pmatrix}$$

$$SS(A - ww^T) = \sum_i \sum_{j \neq i} (A_{ij} - w_i w_j)^2$$

		1,00	0,93	0,86	0,90	0,92	0,95	0,76	0,46	0,43	0,15
ww^T		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1,00	1	0	0,93	0,86	0,90	0,92	0,95	0,76	0,46	0,43	0,15
0,93	2	0,93	0	0,80	0,84	0,86	0,88	0,71	0,43	0,40	0,14
0,86	3	0,86	0,80	0	0,77	0,79	0,81	0,65	0,39	0,36	0,13
0,90	4	0,90	0,84	0,77	0	0,83	0,85	0,68	0,41	0,38	0,13
0,92	5	0,92	0,86	0,79	0,83	0	0,87	0,70	0,42	0,39	0,14
0,95	6	0,95	0,88	0,81	0,85	0,87	0	0,72	0,44	0,40	0,14
0,76	7	0,76	0,71	0,65	0,68	0,70	0,72	0	0,35	0,32	0,11
0,46	8	0,46	0,43	0,39	0,41	0,42	0,44	0,35	0	0,20	0,07
0,43	9	0,43	0,40	0,36	0,38	0,39	0,40	0,32	0,20	0	0,06
0,15	10	0,15	0,14	0,13	0,13	0,14	0,14	0,11	0,07	0,06	0

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
$(A - ww^T)^2$		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	1	0	0,00	0,02	0,01	0,01	0,00	0,06	0,21	0,18	0,02	0,52
2	2	0,00	0	0,04	0,03	0,74	0,01	0,09	0,33	0,16	0,02	1,41
3	3	0,02	0,04	0	0,05	0,04	0,66	0,42	0,37	0,40	0,02	2,02
4	4	0,01	0,03	0,05	0	0,03	0,02	0,47	0,17	0,15	0,75	1,68
5	5	0,01	0,74	0,04	0,03	0	0,02	0,09	0,18	0,37	0,02	1,49
6	6	0,00	0,01	0,66	0,02	0,02	0	0,08	0,32	0,16	0,02	1,29
7	7	0,06	0,09	0,42	0,47	0,09	0,08	0	0,12	0,46	0,01	1,80
8	8	0,21	0,33	0,37	0,17	0,18	0,32	0,12	0	0,04	0,00	1,74
9	9	0,18	0,16	0,40	0,15	0,37	0,16	0,46	0,04	0	0,00	1,92
10	10	0,02	0,02	0,02	0,75	0,02	0,02	0,01	0,00	0,00	0	0,87

14,74 → min

- Megoldás: egy **S** súlyfüggvény bevezetése:

$$\sum_i \sum_{j \neq i} S_{ij} (A_{ij} - w_i w_j)^2$$

$$S_{ij} = \frac{1}{|w_i - w_j| + 1}$$

Felhasznált irodalom

- BERLINGER, E.–MICHALETZKY, M.–SZENES, M. [2011]: A fedezetlen bankközi forintpiac hálózati dinamikájának vizsgálata a likviditási válság előtt és után. *Közgazdasági Szemle*, Vol. 58. 229-252. o.
- BERLINGER, E.–DARÓCZI, G.–DÖMÖTÖR, B.–VADÁSZ, T. [2017]: Pénzügyi hálózatok mag-periféria szerkezete A magyar bankközi fedezetlen hitelek piaca, 2003-2012. *Közgazdasági Szemle*, Vol. 64. 1160-1185. o.
- BERLINGER, E. [2017]: Implicit rating: A potential new method to alert crisis on the interbank lending market. *Finance Research Letters*. Vol. 21. 277-283. o.
- BOYD, J. P.–FITZGERALD, W. J.–MAHUTGA, M. C.–SMITH, D. A. [2010]: Computing continuous core/periphery structures for social relations data with MINRES/SVD. *Social Networks*, Vol. 32. No. 2. 125–137. o.
- CRAIG, B.–VON PETER, G. [2014]: Interbank tiering and money center banks. *Journal of Financial Intermediation*, Vol. 23. No. 3. 322–347. o.
- FRICKE, D.–LUX, T. [2015]: Core-periphery Structure in the Overnight Money Market: Evidence from the e-MID Trading Platform. *Computational Economics*, Vol. 45. No. 3. 359–395. o.
- HOMOLYA, D.–LAKATOS, M.–MÁTRAI, R.–PÁLES, J.–PULAI GY. [2013]: Magyarországi bankok limitállítási gyakorlata. Előtérben a partnerlimitek. *MNB-szemle*, 2013. október. 49–60. o.
- KOLOZSI, P. P.–HORVÁTH, G. [2020]: Mennyit ér a likviditás? A magyar bankrendszer likviditáskeresleti függvényének becslése. *Közgazdasági Szemle*, Vol. 67. 113-139. o.
- LIP, S. Z. [2011]: A fast algorithm for the discrete core/periphery bipartitioning Problem. <https://arxiv.org/abs/1102.5511>
- MOLNÁR, Z. [2010]: A bankközi forintlikviditásról – mit mutat az MNB új likviditási prognózisa? *MNB-szemle*, 2010. december. 24-32. o.

**Várom az esetleges kérdéseket
és hozzászólásokat!**

Corvinus

